

В.З.Сікора, д.мед.наук, професор,

В.І.Бумейстер, к.б.наук, доцент

Сумський державний університет, м. Суми

НОВАЦІЇ І ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ПРИ ВИВЧЕННІ ПРЕДМЕТУ АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ

Навчання у вищому навчальному закладі неможливе без впровадження в методичний арсенал викладача нових педагогічних і інформаційних технологій, нових методик навчання і оригінальних методичних прийомів. Медицина – одна з областей людської діяльності, де питання якості і його оцінка мають особливе значення. Той рівень медичної компетенції, що сьогодні повинен закладатися у вузі, завтра буде наданий пацієнтам. Професійно-педагогічна компетентність майбутнього лікаря і професійно-педагогічна підготовленість самих викладачів вузу є запорукою високої якості медичних послуг. Головна умова виконання цих завдань – підвищення якості медичної освіти, забезпечувана впровадженням нових форм навчання і інформаційних технологій у навчальний процес.

Виняткова увага на кафедрі анатомії людини приділяється формам контролю знань. У визначенні якості знань (міцність, глибина, системність, оперативність, гнучкість) дотепер у вузах пріоритет традиційно належав екзаменаційним сесіям.

На кафедрі накопичений позитивний досвід безперервного процесу поліпшення якості знань. Особлива увага надається підвищенню надійності і валідності оцінок навчальних досягнень. Досягненню цієї мети сприяє активне використання, поряд з традиційними формами контролю, науково обґрунтованих тестових матеріалів. Одне з найважливіших переваг тестової форми контролю – її ефективність, яка дозволяє проводити частий тотальний контроль, що істотно підвищує надійність підсумкової оцінки. Ступінь використання завдань у тестовій формі на різних етапах контролю (вхідний, поточний, рубіжний, підсумковий) різна.

Регулярний контроль з активним використанням стандартних тестів стає інструментом моніторингу навчальних досягнень, одним з елементів якого є регулярне відстеження і контроль поточного рейтингу. Для всіх без винятку студентів це є мотивуючим чинником. Найбільш активне поєднання рейтингової технології з модульним принци-

пом організації матеріалу і побудови навчального процесу. Кредитно-модульна організація навчального процесу включає: вивчення дисциплін за принципом модулів як документів завершеної частини програми нормативної вибіркової навчальної дисципліни, впровадження залікових кредитів ESTC як одиниці виміру навчального навантаження студента, необхідного для засвоєння навчальної дисципліни. Кредит включає усі види робіт студента, передбачені в затвердженому індивідуальному плані: аудиторну і самостійну роботу, підготовку до складання ліцензійного інтегрованого іспиту «КРОК 1»; - відсутність у графіку навчального процесу екзаменаційних сесій, оскільки здійснюється контроль засвоєння студентом кожного модуля навчальної дисципліни; застосування під час контролю шкали оцінювання ESTC, яка є рейтинговою і може бути конвертована у прийнятну в Україні систему оцінювання знань, вмінь та навичок студента. Оцінка з дисципліни визначається як середня арифметична оцінок і модулів з дисципліни. Оцінка за модуль визначається з врахуванням оцінок поточного контролю та підсумкової оцінки, яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни. Добір і структурування навчального матеріалу, що підлягає модульному викладові і контролю, з одного боку, сприяє вдосконаленню викладання, з іншого боку – значно полегшує процес адаптації студентів до навчання у ВНЗ. Давно і правильно відзначено, що студенти початкових курсів не вміють записувати лекції, виділяти головне з прочитаного, працювати з науковою літературою.

Застосування модульно-рейтингової системи дозволяє переглянути підхід до іспиту, що у традиційному розумінні не погоджується з прийнятою в період навчання рейтинговою технологією. Бали, набрані за період навчання, слабо впливали на підсумкову оцінку, що власне кажучи, виставлялася тільки за результатами усного іспиту, була відсутня наступність оцінки. Етапи атестації з дисципліни «Анатомія людини» включають: 1. Оцінку практичних навичок. 2. Оцінку вміння вирішувати типові задачі. 3. Оцінку знання теоретичних основ за результатами тестування з врахуванням підсумкового рейтингу. Ця форма атестації поєднує в собі два підходи до оцінки навчальних досягнень студентів: нормативний (у період навчання) і критеріальний (перевірка освітнього мінімуму на тестовому іспиті).

Відзначимо наступні переваги поетапної атестації: - «центр ваги» - оцінки з іспиту переноситься в семестр, що стимулює студентів до ритмічної роботи, дозволяє одержати більш глибокі і міцні знання.

- Підвищується надійність, передбачуваність і об'єктивність підсумкової оцінки.

- Оцінюються практичні уміння і навички, що є важливою складовою професійної підготовки майбутніх лікарів.

- Окремо оцінюються уміння вирішувати типові задачі, що вимагає не тільки знання теоретичних основ, але й вміння мислити логічно, аналізувати інформацію, робити узагальнення. Зусилля викладачів кафедр при цьому переорієнтуються на більш продуктивну працю: добір змісту і структурування навчального матеріалу, розробку, редагування і рецензування тестів, вироблення надійних критеріїв оцінки, організацію і проведення тестування.

У викладання дисципліни широко використовуються нові технології: ігрові методи, аналіз ситуацій, психологічні тренінги, психологічне тестування. У процесі ігор одержувана інформація перетворюється з пасивного стану – «знання», в «активне» - уміння.

При роботі з викладачами активні інформаційні методи використовуються для рішення двох основних завдань: формування вузівського педагогічного співтовариства і усвідомлення себе викладачем університету через формування викладацької ідентичності. Під викладацькою ідентичністю ми розуміємо наявність внутрішньої мотивації, прагнення найбільш повно реалізуватися в цій діяльності, викладання на високих рівнях навчання, уміння перетворювати мотивацію студентів в інтерес до предмета, уміння навчати студента з мінімальними витратами часу і труднощами в навчанні, уміння використовувати свій науковий потенціал у процесі навчання, акторська майстерність у спілкуванні і викладанні, використання різноманітних активних методів навчання, «смак» до методичної роботи, прагнення до розвитку творчого мислення і поведження студента, гнучкість викладацьких стилів.

Власне названі технології і методи, на наш погляд, дають можливість підвищити мотивацію студентів до навчання, формують обстановку творчої співдружності і конкуренції, аналізують особистість студента, виховують в них почуття власної гідності. Для того, щоб студент став суб'єктом навчального процесу, треба, щоб філософська парадигма демократичного суспільства (людина-спільнота-держава) реалізувалася в усіх сферах життя суспільства, і в першу чергу, - в освіті.